

استانداردهای فضای سبز شهری و پارک‌ها

فریده دلشاد

سمیه منصوریان مرادی

شابک	: ۱۵۰۰۰۰ ریال 978-600-8357-58-2
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۴۹۲۲۸۵
عنوان و نام پدیدآور	: استانداردهای فضای سبز شهری و پارک‌ها/ فریده دلشاد، سمیه منصوریان مرادی.
مشخصات نشر	: ایلام: نگارستان غرب، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ص: جدول.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۰۳ - ۱۰۴.
موضوع	: معماری منظر شهری -- ایران
موضوع	: Urban landscape architecture -- Iran
موضوع	: پارک‌ها -- ایران
موضوع	: Parks -- Iran
رده بندی دیویی	: ۷۱۲/۱۵۸
رده بندی کنگره	: ۷۱۲/۱۵۵۵۳ : ۴۲ / الف ۸۵۹ ۱۳۹۵
سرشناسه	: دلشاد، فریده، ۱۳۵۱ -
شناسه افزوده	: منصوریان مرادی، سمیه ۱۳۶۱ -
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا

نام کتاب: استانداردهای فضای سبز شهری و پارک‌ها

مؤلف: فریده دلشاد - سمیه منصوریان مرادی

چاپ و لیتوگرافی: چاپ عرفان

طرح جلد و صفحه آرایی: ابراهیم کرمان

چاپ اول: ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰۰

شابک: 978-600-8357-58-2

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

آدرس مرکز پخش: تهران میدان انقلاب ابتدای آزادی - جنب بانک سینا - بازار بزرگ انقلاب پلاک ۱۰

تلفن: ۶۶۹۰۸۹۰۴

۱۱ پیشگفتار:

۱۳ مقدمه:

فصل اول: بررسی استانداردهای فضای سبز شهری

۱-۱ تعاریف و مفاهیم مربوط به فضای سبز شهری ۱۷

۱-۱-۱ تعریف فضای سبز شهری: ۱۷

۱-۱-۲ کمربند سبز: ۱۸

۱-۱-۳ فضای سبز از دیدگاه زیست محیطی: ۱۸

۱-۱-۴ بازدهی زیست محیطی فضای سبز ۱۸

۲-۱ فرم‌های کلی فضای سبز عبارتند از: ۱۹

۳-۱ الگوهای فضای سبز ارائه شده به قرار زیرند: ۱۹

۱-۳-۱ کمربندهای سبز محاصره‌کننده ۱۹

۲-۳-۱ مکان‌های سبز ۱۹

۳-۳-۱ محوره‌های سبز ۱۹

۴-۱ جنگل داری شهری ۲۰

۱-۴-۱ جنگل شهری ۲۰

۱-۱-۴-۱ منطقه میان شهری ۲۱

۲-۱-۴-۱ منطقه درون شهری ۲۱

۳-۱-۴-۱ منطقه برون شهری ۲۱

۴-۱-۴-۱ منطقه روستایی ۲۱

۲-۴-۱ ضرورت فضای سبز ۲۱

۳-۴-۱ نقش عمده فضای سبز ۲۲

۴-۴-۱ کاهش میزان سرب ۲۲

۵-۴-۱ عملکردهای اجتماعی روانی فضای سبز ۲۲

۵-۱ استانداردهای فضای سبز شهری ۲۳

۶-۱ برنامه ریزی فضای سبز و پارکها ۲۷

۷-۱ استفاده علمی از گیاهان: ۲۸

۸-۱ کاربرد گیاهان و فضای سبز در معماری: ۲۹

۹-۱ عناصر معماری: ۲۹

۱-۹-۱ تقسیم فضا ۲۹

۳۰	۱-۹-۲ ایجاد حفاظ
۳۰	۱-۹-۳ کنترل و ایجاد محوطه خصوصی
۳۱	۱-۹-۴ کاربرد مهندسی گیاهان و فضای سبز
۳۲	۱-۱۰-۱ نقش فضای سبز در کاهش آلودگی صوتی شهرها
۳۵	۱-۱۰-۱ گونه‌های موثر گیاهی بر کاهش آلودگی صوتی
۳۶	۱-۱۰-۲ گونه‌های موثر در کاهش آلودگی صدا
۳۶	۱-۱۰-۳ گیاهان و کنترل آلودگی هوا
۳۶	۱-۱۰-۴ گونه‌های درختی مقاوم به آلودگی هوا
۳۷	۱-۱۱-۱ پیش‌داتی برای بهبود فضای سبز
۳۷	۱-۱۲-۱ نتیجه گیری

فصل دوم: بررسی پارک

۴۱	۲-۱ بررسی مسائل و مشکلات توسعه فضای سبز
۴۱	۲-۱-۱ مشکلات اقتصادی
۴۱	۲-۱-۲ مشکلات مدیریتی
۴۱	۲-۱-۳ کیفیت آب
۴۲	۲-۱-۴ کیفیت خاک
۴۲	۲-۲ گونه‌های گیاهی غالب شهر اهواز
۴۴	۲-۳ جهت گیری توسعه در شهر اهواز و پیامدها- زیست محیطی آن
۴۴	۲-۳-۱ اهداف پروژه و ضرورت توسعه فضای سبز در بند سبز شهر اهواز
۴۴	۲-۳-۲ عوامل بازدارنده توسعه فضای سبز اهواز
۴۶	۲-۳-۳ آب زیر زمینی بسیار شور در فاصله ای نزدیک به سطح زمین
۴۶	۲-۳-۴ خاک منطقه اهواز
۴۷	۲-۳-۵ زهکشی
۴۸	۲-۳-۶ ضرورت‌های توسط فضای سبز در چارچوب طرح‌های جامع خاص
۴۹	۲-۴ پارک مجتمع مسکونی فولاد اهواز
۴۹	۲-۴-۱ موقعیت جغرافیایی
۴۹	۲-۴-۲ سایت یا محوطه فضای سبز
۵۰	۲-۴-۳ وضعیت خاکشناسی منطقه
۵۰	۲-۴-۴ آبرسانی
۵۲	۲-۴-۵ چمن کاری
۵۲	۲-۴-۶ طرز کاشت
۵۳	۲-۴-۷ کپه ای

۵۳	۸-۴-۲ تراکم کشت
۵۳	۹-۴-۲ انتقال نخلهای خرما
۵۴	۱۰-۴-۲ طبقه کاشت
۵۴	۱۱-۴-۲ بازدید از پیست دوچرخه سواری و پمپ خانه مرکزی
۵۵	۱۲-۴-۲ گونه‌های گیاهی موجود در پیست دوچرخه سواری
۵۵	۵-۲ پارک وحشی سیاحتی
۵۵	۱-۵-۲ موقعیت جغرافیایی
۵۶	۲-۵-۲ تاریخچه
۵۶	۳-۵-۲ اطلاعات بوستان
۵۷	۴-۵-۲ وسایل بازی کودکان
۵۷	۵-۵-۲ اطلاعات تأسیسات
۵۷	۶-۵-۲ سیستم‌های رفاهی
۵۸	۷-۵-۲ گونه‌های گیاهی درختی
۵۸	۸-۵-۲ گونه‌های جانوری پارک وحشی سیاحتی
۶۲	۶-۲ پارک لاله
۶۲	۱-۶-۲ موقعیت جغرافیایی
۶۲	۲-۶-۲ راه دسترسی به پارک
۶۲	۳-۶-۲ اطلاعات بوستان
۶۳	۴-۶-۲ اطلاعات تأسیسات
۶۳	۵-۶-۲ تأسیسات رفاهی و ساختمان‌ها
۶۳	۶-۶-۲ وسایل بازی
۶۴	۷-۶-۲ گونه‌های درختی موجود در پارک
۶۴	۸-۶-۲ درختچه‌های موجود در پارک
۶۴	۹-۶-۲ نیروی انسانی مشغول به کار در پارک
۶۴	۷-۲ پارک ریورساید
۶۴	۱-۷-۲ موقعیت جغرافیایی
۶۴	۲-۷-۲ وضعیت ظاهری
۶۵	۳-۷-۲ اطلاعات بوستان
۶۵	۴-۷-۲ اطلاعات تأسیسات
۶۵	۵-۷-۲ تسهیلات رفاهی و ساختمان‌ها
۶۶	۶-۷-۲ نیروی انسانی مشغول به کار در پارک
۶۶	۷-۷-۲ گونه‌های درختی موجود در پارک

۶۶	۸-۷-۲ گونه‌های درختچه‌های موجود در پارک
۶۶	۹-۷-۲ انتقادات و پیشنهادات
۶۷	۸-۲ پارک دولت
۶۷	۱-۸-۲ موقعیت جغرافیایی
۶۷	۲-۸-۲ وضعیت ظاهری پارک
۶۷	۳-۸-۲ اطلاعات بوستان
۶۸	۴-۸-۲ وسایل بازی کودکان
۶۸	۵-۸-۲ تسهیلات رفاهی و ساختمانها
۶۸	۶-۸-۲ اطلاعات تأسیسات
۶۹	۷-۸-۲ تعداد، بکتر و موتور و پمپ ۵ عدد
۶۹	۸-۸-۲ نیروی انسانی، شغوا به کار در پارک
۶۹	۹-۸-۲ گونه‌های درخت موجود در پارک
۶۹	۱۰-۸-۲ درختچه موجود در پارک
۶۹	۱۱-۸-۲ پیشنهادات و انتقادات
۷۰	۹-۲ پارک هفت جام نرگس
۷۰	۱-۹-۲ موقعیت جغرافیایی
۷۰	۲-۹-۲ اطلاعات بوستان
۷۰	۳-۹-۲ اطلاعات تأسیسات
۷۱	۴-۹-۲ وسایل بازی کودکان
۷۱	۵-۹-۲ نیروی انسانی مشغول به خدمت در پارک
۷۱	۶-۹-۲ گونه‌های درختی موجود در پارک
۷۲	۷-۹-۲ درختچه‌های موجود در پارک
۷۲	۸-۹-۲ پیشنهادات و انتقادات
۷۲	۱۰-۲ پارک کوهساران
۷۲	۱-۱۰-۲ موقعیت جغرافیایی
۷۲	۲-۱۰-۲ اطلاعات بوستان
۷۳	۳-۱۰-۲ اطلاعات و تأسیسات
۷۳	۴-۱۰-۲ تسهیلات رفاهی و ساختمانها
۷۳	۵-۱۰-۲ گونه‌های درختی موجود در پارک
۷۳	۶-۱۰-۲ درختچه‌های موجود در پارک
۷۴	۷-۱۰-۲ پیشنهادات و انتقادات
۷۴	۱۱-۲ پارک شهروند

۷۴	۱-۱۱-۲ موقعیت جغرافیایی
۷۴	۲-۱۱-۲ اطلاعات بوستان
۷۵	۳-۱۱-۲ اطلاعات تأسیسات
۷۵	۴-۱۱-۲ تسهیلات رفاهی و ساختمانها
۷۵	۵-۱۱-۲ گونه‌های درختی موجود در پارک
۷۶	۶-۱۱-۲ انتقادات و پیشنهادات
۷۶	۱۲-۲ پارک بلوار شرقی
۷۶	۱-۱۲-۲ موقعیت جغرافیایی
۷۶	۲-۱۲-۲ اطلاعات بوستان
۷۶	۳-۱۲-۲ اطلاعات تأسیسات
۷۷	۴-۱۲-۲ تأسیسات رفاهی و ساختمانها
۷۷	۵-۱۲-۲ نیروی انسانی مشغول به کار در پارک
۷۷	۶-۱۲-۲ گونه‌های درختی موجود در پارک
۷۷	۷-۱۲-۲ گونه‌های درختچه‌های موجود در پارک
۷۸	۸-۱۲-۲ انتقادات و پیشنهادات
۷۸	۱۳-۲ پارک شهر بازی
۷۸	۱-۱۳-۲ موقعیت جغرافیایی
۷۸	۲-۱۳-۲ اطلاعات بوستان
۷۸	۳-۱۳-۲ اطلاعات تأسیسات
۷۹	۴-۱۳-۲ وسایل بازی موجود در پارک
۷۹	۵-۱۳-۲ تسهیلات رفاهی و ساختمانها
۷۹	۶-۱۳-۲ نیروی انسانی مشغول به کار در پارک
۸۰	۷-۱۳-۲ گونه‌های گیاهی موجود در پارک
۸۰	۸-۱۳-۲ درختچه‌های موجود در پارک
۸۰	۹-۱۳-۲ انتقادات و پیشنهادات

فصل سوم: گونه‌های گیاهی موجود در پارک‌های اهواز

۸۳	۱-۳ آکاسیا <i>Acacia Farnesiana</i>
۸۳	۱-۱-۳ مشخصات ظاهری
۸۳	۲-۱-۳ مقاومتها
۸۳	۳-۱-۳ گل و گلدهی
۸۳	۴-۱-۳ میوه دهی
۸۳	۵-۱-۳ طبقه بندی بر اساس آب و هوا

۸۴		Ficus carica	۲-۳ انجیر
۸۴			۱-۲-۳ مشخصات ظاهری
۸۴			۲-۲-۳ مقاومتها
۸۴			۳-۲-۳ گل و گلدهی
۸۴			۴-۲-۳ میوه دهی
۸۴			۵-۲-۳ خزان
۸۵			۶-۲-۳ طبقه بندی بر اساس آب و هوا
۸۵		Ficus Bengalensis	۳-۳ انجیر بنگالی
۸۵			۱-۳-۳ مشخصات ظاهری
۸۵			۲-۳-۳ مقامها
۸۵			۳-۳-۳ گل و گلدهی
۸۶			۴-۳-۳ میوه دهی
۸۶			۵-۳-۳ خزان
۸۶		Ficus Religiosa	۴-۳ انجیر معابد
۸۶			۱-۴-۳ مقاومتها
۸۷			۲-۴-۳ گل و گلدهی
۸۷			۳-۴-۳ میوه دهی
۸۷			۴-۴-۳ خزان
۸۷			۵-۴-۳ طبقه بندی بر اساس آب و هوا
۸۷		Eucalyptus	۵-۳ اکالیپتوس
۸۷			۱-۵-۳ مشخصات ظاهری
۸۸			۲-۵-۳ مقاومتها
۸۸			۳-۵-۳ گل و گلدهی
۸۸			۴-۵-۳ میوه دهی
۸۸			۶-۵-۳ خزان
۸۸			۷-۵-۳ طبقه بندی بر اساس آب و هوا
۸۹		Punica granatum	۶-۳ انار
۸۹			۱-۶-۳ مشخصات ظاهری
۸۹			۲-۶-۳ طبقه بندی بر اساس آب و هوا
۸۹		Vitis Vinifera	۷-۳ انگور
۸۹			۱-۷-۳ مشخصات ظاهری
۸۹			۲-۷-۳ طبقه بندی بر اساس آب و هوا

۸۹	۸-۳ Albizia Lebbek برهان
۹۰	۱-۸-۳ مشخصات ظاهری
۹۰	۲-۸-۳ طبقه بندی بر اساس آب و هوا
۹۰	۹-۴ Tecoma Stans تکوما گل زرد
۹۰	۱-۹-۳ مشخصات ظاهری
۹۰	۲-۹-۳ طبقه بندی بر اساس آب و هوا
۹۰	۱۰-۳ Hibiscusrosa Sinensis ختمی چینی درختی (ختمی گل سرخ)
۹۰	۱-۱۰-۳ مشخصات ظاهری
۹۱	۱۱-۳ Neriumoleander خرزهره
۹۱	۱-۱۱-۳ مشخصات ظاهری
۹۲	۱۲-۳ Rosa Latea گل رز
۹۲	۱-۱۲-۳ مشخصات ظاهری
۹۲	۱۳-۳ Prunus armenica زردآلو
۹۲	۱-۱۳-۳ مشخصات ظاهری
۹۲	۱۴-۳ Tabaya Orientalis سرو خمره ای
۹۲	۱-۱۴-۳ مشخصات ظاهری
۹۳	۱۵-۳ Malus Communis سیب
۹۳	۱-۱۵-۳ مشخصات ظاهری
۹۳	۱۶-۳ Cordia Mixa سپستان
۹۳	۱-۱۶-۳ مشخصات ظاهری
۹۳	۱۷-۳ Chlerodendron Phlomidis شمشاد اهوازی
۹۳	۱-۱۷-۳ مشخصات ظاهری
۹۴	۱۸-۳ Lantana شاهپسند
۹۴	۱-۱۸-۳ مشخصات ظاهری
۹۴	۱۹-۳ Calistemon Salignus شیشه شور
۹۴	۱-۱۹-۳ مشخصات ظاهری
۹۴	۲۰-۳ Dalbergia ششم
۹۴	۱-۲۰-۳ مشخصات ظاهری
۹۵	۲۲-۳ Prosopis کهور
۹۵	۱-۲۲-۳ مشخصات ظاهری
۹۵	۲۳-۳ Pinus eldarica کاج
۹۶	۱-۲۳-۳ مشخصات ظاهری

۹۶ Phoenix dactilifera نخل خرما (خوراکی) ۲۴-۳

۹۶ ۱-۲۴-۳ مشخصات ظاهری

۹۶ Rosa Canina نسترن ۲۵-۳

۹۶ ۱-۲۵-۳ مشخصات ظاهری

فصل چهارم: جمع بندی

۱۰۱ ۱-۴ جمع بندی و نتیجه گیری

۱۰۳ منابع و مآخذ

www.ketab.ir

پیشگفتار:

گسترش صنعت و روند شهرنشینی در دنیای امروز روندی بی بازگشت است بازگویی و تکرار مشکلات و معضلات و شهر و شهرنشینی به معنی گریز از شهر و نفی یکپارچه آن نیست. شهر محصول تکامل اجتماعی جامعه است و در شرایط کنونی نمی‌توان در رویای چشم پوشی از تکنولوژی و روستاهای آن به سر برد روستاها نیز در روند گسترش زیر پوشش تکنولوژی قرار خواهند گرفت و شکل و غالب خود را انطور که در تصورات خود از آن وضعیت بهشت آسا می‌سازیم از دست خواهند داد.

بسیار از مردم در مواجهه با مشکلات کنونی شهر ما متأسفانه به ناکجا آبادی می‌اندیشند که از گذشته‌های دور رچه‌مه می‌گیرد آن شکل تصویری زیستی است که در بستر طبیعت جریان دارد. آنچه چهره شهر را ناخوشایند می‌کند، گسترش غیر اورگانیک آنهاست که یک سیستم پیچیده ناهماهنگ و رنج آوری را بوجه می‌آورد به طوری که با پیدا شدن اندک فراغتی مردم را تا مسافتهای دوری از خود تا جایی که اثرات از شهر نشینی دیده نشود می‌راند.

بایستی بین رابطه انسان و طبیعت هماهنگی وجود داشته باشد، هماهنگی به معنای انصراف انسان از دستاوردهای کنونی نیست بلکه ترمیم ضایعات جدید نظر در تفکر شیوه استفاده از تکنولوژی است. و طبیعت و هماهنگی با آن است این موضوع الزاماً باید به صورت نفی زندگی امروزی و رجعت به گذشته و ستایش اغراق آمیز از بکارت طبیعت و پاکی و زیبایی های گذشته آن تلقی شود. از طرف دیگر نباید به نفی زندگی امروزی مبتنی بر صنعت و تکنیک دستاوردهای آن ختم شود.

نادیده گرفتن چنین دستاوردهایی که محصول تکامل اجتماعی انسان می‌باشد هزاران سال است و انسان بهای زیادی را برای دستیابی به آن پرداخته است، کاری عبث و غیر ممکن است زیرا که نفی آن به معنی زیر پا گذاشتن نتیجه همه تلاش و تکاپوی رنج آور طیف گسترده ای از دستاوردهای سخت کوشی است. که حماسه شکوهمند مدنیت را سروده اند و با علم و معرفت کار بر طبیعت کور و وحشی را مهار کرد و انسان را از دوران‌های پست اجتماعی به شرایط امروزی رسانیده اند.

مقدمه:

امروزه مفهوم شهرها بدون وجود فضای سبز موثر در اشکال گوناگون آن دیگر قابل تصور نیست پیامدهای توسعه شهری و پیچیدگی های معضلات زیست محیطی آنها موجودیت فضای سبز و گسترش آن را برای همیشه اجتناب ناپذیر کرده اند.

شهرها به عنوان کانون های مرکز و فعالیت و زندگی انسانها برای اینکه بتوانند پایداری خود را تضمین کنند چاره ای جز پذیرش ساختار کارکردی متأثر از سیستم های طبیعی ندارند. در این میان فضای سبز به عنوان جز ضروری و لاینفک پیکره یگانه شهرها و در متابولیسم آنها نقش اساسی دارند که کمبود آنها می تواند از تلالات جدیدی در حیات شهرها بوجود آورد توجه به فضای سبز به طور عام به عنوان ریشه های نفسی شهرها، تعریف اغراق آمیز از کارکرد آن نیست بلکه این تشبیه بیان کننده حداقل کارکرد آن در مفهوم اکولوژیک شهرها به شمار می روند امروزه حتی درباره کمیت فضای سبز نیز کمتر بحث می شود، زیرا در این زمینه کمیت وجودی آنها در مطلوبیت زیستی کلان شهرها محسوب نمی شود. در سقف کنونی دانش بشری نیز به همین دلیل چنین انتظاری از آن ندارد و همه می دانند دشواری ها و معضلات شهرها هر یک و مرتبط با هم معلول انتهای زیادی هستند که کمبود فضای سبز می تواند تنها یکی از آنها باشد. تفکر نظام مندی که امروزه در توسعه پایدار فضای سبز کمیت و کیفیت آنها را بدون هر گونه مبالغه در یک مجموعه اکولوژیک ارزیابی می کنند به عبارت دیگر فضای سبز نیز جدا از توانایی عملی شخصی و سرشتی خود محدودیتهای رویشی و کارکردهای خود را در ارتباط با عوامل بیوفیزیکی و اقتصادی و اجتماعی شهرها وارد و تنها در این چارچوب اثرات توانمندی آن قابل ارزیابی مثبت است.

امید است شهرهای ما تا براساس مفاهیم علمی شهرسازی نوین ضروریتهای فرهنگی - بوم پویای مبتنی بر مکان یابی صحیح - طرح ریزی زیست محیطی استقرار صحیح و بی عیب و ارزیابی پیامدهای توسعه شهری و نظارت پیوسته بر کلیه فرایندهای شهر بر پایه یک استراتژی ملی بنا شده و طوری ساخته و پرداخته و آراسته شوند که شایستگی های یک زیستگاه جامعه انسانی رو به رشد و پویا را داشته باشد.